

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Administrație haotică

In toate țările din lume sunt rândueli bune și rele. Pretutindeni se fac schimbări și reforme. — Intocmai ca la noi. Poate că în România mare, mare este și numărul rețelilor tocmești și așezări. Mare, în consecință, și seleta îndreptărilor. Legitimă și febra reformelor. Nimic de zis și de obiectivat.

Specialitate românească este însă metoda urmată în producerea și executarea schimbărilor. În privința aceasta deținem un record de exotism, pe care nime nu ni-l poate disputa. Batem în viteză toată lumea. Hotărîm cu o ușurință și nechibzuință uluitoare. De azi pe mâine, după capricii și trăznii, dărimăm și clădim ca la turnul Babilonului. Intr'o perfectă babilonie. Totul telegrafic. Ca să nu să poate zice, că nu suntem culti și nu știm folosi tehnica modernă. — O pildă din cele multe.

Ieri dimineață s'a prezentat la oficiul nostru arhidiecezan șeful poștei Blaj. În termeni categorici și limpezi a spus, scurt și neted: de azi înainte poșta nu mai transmite scrisorile bisericesti din oficiu, fără plățirea taxei în mărci. Așa e ordinul. I-a sosit acum. Și se execută imediat. Toate episcopii și toate parohiile să poștească deci a pune mărci poștale pe toate scrisorile ce trimit. Oriunde și oricui.

Nu se poate cere mai limpede. Și nu se poate, în același timp, ceva mai regretabil. Pentru ochiul care privește cu dragoste de țară diferitele rândueli și neorândueli ale autorităților publice, este de adreptul deprimant. Însemnează că suntem uzuratici și nechibzuți în ultimul grad. Însemnează că vrem, intenționat, să producem tulburări în desfășurarea normală a lucrurilor. Că nu gândim nimic până în capăt și în amănunt. Luăm dispoziții capricioase, cari seamănă anarhie în viața administrativă. — Bisericile să plătească pentru scrisori. Perfect. Dar asta e ceva nou. La asta nu s'au gândit. Nu s'au pregătit. N'au nici o prevedere bugetară pentru acoperirea acestor cheltuieli. Dacă-i vorba să faci această rânduială nouă, ea trebuie neapărat să se facă cu socoteală. Să se anunțe din vreme. Să se ia măsurile de prevedere indispensabile. Și executarea să înceapă la o dată posibilă. La un început de an bugetar. Așa, de azi pe mâine, pare un act de demență. — Asta în ce privește procedura.

Dar, alături de formă, se ridică și problema de fond. E bine și cu cale să lipsească Biserica de favorul gratuității poștale, pe care l-a avut în trecut? Dacă faci acest lucru cu corespondența oficială a tuturor autorităților, dându-le în schimb acoperirea bugetară necesară în bani, e altă treabă. Dar nu-i acesta cazul. Pentru alte autorități înlesnirea rămâne. Bisericii i-se ia. De ce? Ea nu mai este instituție publică? Nu mai desfășoară activitate pentru binele de obște? Cui folosește toată truda și tot sacrificiul ei: nu țării și poporului credincios? Atunci, de unde a pornit noua rânduială ciudată, și ce se intenționează cu ea? A dat-o guvernul sau altcineva? Dela guvern nu a putut pleca. E prea idioată și în cuprinsul ei și în felul executării. Dar știe cel puțin ministrul de ea? Și ce are de gând să facă?

Așteptăm răspuns urgent. În fațte, nu în vorbe. Să se ridice imediat opreliștea dată printr'un simplu ordin poștal. Și să se ia măsuri pentru a se evita pe viitor astfel de șicane inutile. Dacă nu se va produce intervenția cerută, problema ne va apare cu totul în altă lumină. Și o vom discuta în consecință.

Nouii postulate pastorale

Povara apostoliei. — Ajutorul dat de mireni — Să ne organizăm!

de prof. DUMITRU NEDA

Nu-i slujbă grea ca slujba de păstor sufletesc bine înțeleasă și apostolic împlinită: Onus etiam angelicis humeris formidandum. Adevărat. Dar e adevărat și aceea că, dacă cineva se bucură de sprijinul special al cerului, apoi acel fericit privilegiat e tocmai sluga lui Hristos. Tânăr ori bătrîn; savant ori mai redus în ce-i privește cunoștințele; cu, ori fără darul vorbirii alese, el, într'u cât nu rupe în chip păcătos și vinovat legătura dragostei cu Stăpânul său, rămâne fără încetare un nesecat izvor de lumină, căldură și energie morală pentru toată lumea de bună credință ce vine cumva în atingere cu dânsul. Grație unei forțe eficiente, proprie preotului, și numai lui, dela hirotonire până la săvârșirea din viață, binefăcătoare per excellentiam, și pe care nime nu i-o poate lua, slujitorul altarului vrednic de acest nume e o bincuvântare ce nici când nu poate fi prețuită îndeajuns.

Dar pentru ca preotul să poată fructifica în cea mai largă măsură cu putință harurile al căror mijlocitor este, nu-i de ajuns el singur. Trebuie să-i vină într'ajutor mireni, bărbați și femei. Nu vor face acest lucru cu toții, firește, nici când, deoarece în toată vremea vor fi printre păstorii și elemente colțoase, recalcitrante, mai gata spre critică și destrămare, decât spre ascultare și zidire.

Aceasta însă nu-i îngăduit să-l descurajeze pe robul lui Hristos. El trebuie să știe un lucru: în biserică sunt și misiuni extraierarhice, îndeplinirea cărora revine laicilor. Și sunt cazuri cu duiumul că persoane fără harul preoției au făcut servicii imense cauzei creștine. (Coloanele „Unirii” au o seamă de înseelări edificatoare sub acest raport. Celților n'au decât să răsfolască fie și numai colecțiile mai din urmă). Îndeosebi vremile mai noi inculcă imperios preoților datorința de a utiliza în slujba Evangheliei și aceste rezerve de negrăită însemnătate. Și fericit e preotul care are nu numai zel, ci și genul zelului. Unul ca acesta, vorba P. B. Valby, S. I. va afla resurse și expediente și acolo, unde altul va socoti cauza pierdută și își va încrucșa mâinile pe piept, desperat. Cum așa? Foarte bine: va ști descoperi printre parohienii săi pe cei mai potriviți pentru a și-i face c operatori. Și ceea ce lui nu i-ar fi succes niciodată, ori numai în parte și cu greutate enorme, îi va succeda, mai curând ori mai târziu, după oameni și împrejurări, prin mijlocirea altora. Călea: să câștige pe nepăsători prin credincioșii plini de evlavie; să-l atragă chiar și pe păcătoșii unii print'alții, cum fac misionarii in partibus infidelium. Terenul și momentele prielnice: amvonul, scaunul mărturisirii, convenirile par-

ticulare, întâmplările întâmplătoare, când să se sugereze celor buni (părinți, soți de căsătorie, frați, vecini, prieteni, copii, dascăli, străjuitori lângă bolnavi, servitori ș. a.) gândul cutare, datorința cutare față de persoana, familia cercul cutare, greu accesibil preotului.

Și încă un pas de făcut pe acest drum apostolic: *forțele bune trebuiesc grupate*. Purcezând așa, preoțimea va imita Provedința divină care nu se mulțumește să edifice pe om numai lăuntric, prin lucrările grației, ci îl cărmulește și-l apără și înafară printr'o părințească orînduire a împrejurărilor între cari se află și caută să-și lucre mântuirea. Omul știm doar că este excesiv de impresionabil atât de binele cât și de răul ce vede sau aude dela deaproapele. Deaceia ca să fie ferit de rău, trebuie — într'un mănunchiu de elemente bune, — separat de tot ce-i stricăciune; iar ca să fie împlintat să facă binele, trebuie, iarăși în grup, (unirea dând puterea), să fie înglobat în unități puternice, bine organizate. Și de vor întruni aceste organizații trei condiții esențiale: să fie creștine (străine, adică, oricărui duh profan, și imblabate de spiritul evanghelic veritabil), autorizate de mai mari bisericesti, și discrete (să convină circumstanțelor de timp, locuri și persoane), rezultatele vor fi peste orice așteptări. (P. A. Desurmont). Diavolul, neobositul maimușoiu al acțiunilor lui Dumnezeu, a prins bine situația, și de aceea își dă și el toată truda prin cirații săi să se ajungă la acelaș ideal al separației și unirii: să separe oamenii de Biserică și influințele ei, și să-i întovărășiască într'u săvârșirea răului.

Gruparea forțelor mirenești bune în asociații aprobate și bincuvântate de Mîreasa Domnului, din punct de vedere pastoral are prea multe și mari avantagii ca preoțimei să-i fie permis a se mai desinteresa de ea. Așa: ne face cu putință să luăm mai ușor și mai des contact cu oameni pentru cari noi, preoții, am devenit niște străini; de cumva asociația e de caracter social-caritativ, nu încapă îndoielă că persoanele cărora li-s'a făcut bine pe această cale vor fi cu mult mai aplicate să asculte de preot, ca altfel; de va fi organizația din chestie o organizație religioasă, membrii ei, influințându-se reciproc prin deprinderea aceluiași practici de pietate, se vor apropia mai cu drag și cu inimă mai deschisă de păstorul de care deatâteaori îi îndepărtează o teamă oarecum superstițioasă; cei astfel grupați vor forma un bloc indestructibil în caz că ne-ar fi atăcată credința, și o trupă de elită pentru cazul că ar trebui să se treacă la atac. (P. Contier). Sub acest raport (al grupării de forțe) avem de învățat mult dela sec-

tar și data partidelor politice. Căci aci se a-
devereste mereu observația Mântuitorului:
Fili lumii (în ce le privește ținutele lor,) sunt
mai înțelepți ca fil lumii, cari prea multe le
lasă în vola întâmplării, ori exclusiv în grija
Proției cereștii, ca și când ei n'ar avea chiar
nimic de muncit cu creierul, cu gura, cu peana,
ori cu alergarea dela creștin la creștin.

Evident, în ce ne privește organizațiile
creștine, nu vom ajunge cu o săritură Franța,
Olanda sau Germania catolică. Pastorația vre-
milor noastre reclamă însă neapărat o deose-
bită atenție acestei laturi de activitate. Avem
Agru; avem Reuniuni de misiuni și Reuniuni
marlane; avem înfiripate și ordine terfiare
(franciscan și augustinian, române unite); și
vom avea, poate, și altele. E bine că le avem.
Mai bine va fi când le vor crește cadrele.
Foarte bine are să fie când în toate acele
cadre va gălgi o viață creștină conștie,
constructiv-activă. Și bun e Domnul, vom ve-
dea și asta. Căci elementele ideale mirenești
nu ne lipsesc. — Videant pastores!

Valea Iadului. — Stâna de Vale. Valea
Iadului e o haltă de linie ferată bihoreană, iar
Stâna de Vale o splendidă stațiune climaterică
în Munții Bihariei, formând proprietatea epis-
copiei noastre din Oradea. Grație înțelegerii
superioare a *Preasf. Valeriu Tr. Frențiu*, care
a știut să jertfească și milioane grele spre
acest scop, s'a tălat o prelungire de drum de
fier de 15 km. între cele două puncte, punân-
du-se astfel în legătură Stâna de Vale cu linia
principală București-Oradea. De praznicul Sf.
Apostoli Petru și Pavel din acest an s'a făcut
apoi inaugurarea noii linii ferate cu un fast
extraordinar.

Deschiderea solemnă a făcut-o însuși păr.
episcop al Orăzii printr'o sfântă slujbă oca-
zională, cu care prilej a rostit mult grăitorul
cuvânt pe carel publicăm la „foița” numărului
acestui. După care a tălat panglica simbolică,
dând, pentru binele public linia din chestie
destinației sale. Iar printr'asta, colțul de raiu,
care este Stâna de Vale cu împrejurimile sale,
a devenit accesibil tuturor celor cu pricepere
și drag de atari comori. Totodată s'a ușurat
enorm exploatarea unui vast parc de păduri

seculare, prin ceea ce se va da posibilitate de
lucru și câștig la mii și mii de bihoreni lipsiți.

După sf. liturghie solemnă, slujită la Re-
meș, unde a cântat corul teologilor orădani,
s'a purces la Stâna de Vale. Mai mult de 200
persoane din elita vieții publice și a intelek-
tualității române au luat parte la acest drum.
Remarcăm, înafară de înaltul ierarh Valeriu,
pe prepozitul Miculaș, canonicii Georgescu,
Tăutu, și Buteanu; abatele de Sântob Dr. Pop,
apoi pe dd. Bucuța dela Academia Română,
Ștefănescu Goangă, rectorul universității clu-
jene, V. Hulță, prof. (București), Hossu, dir.
C. F. R., Mihaescu, primpreședinte și Anas-
tasiu, președ. Curții de Apel din Oradea;
Flueras, dir. lic. din Beluș, preoții: Stan, Tă-
măian, Bal, Flavian; dir. domeniului episcopesc
d. Marian, ș. a. — Serbarea s'a încheiat cu un
fastuos banquet la care, între alții, a vorbit cu
deosebit elan patriotic d. general Ilicuș.

Naționalism și creștinism. La impo-
zanta adunare național-țărănistă, ținută la Cluj
în ziua de Sântpetru a. c., s'au rostit o seamă
de cuvântări, cunoscute fragmentar din coti-
dianele ce avem. Din tot ce s'a spus cu acel
prilej, cuvântul cel mai greu din punctul de
vedere al moralei și naționalismului clădit pe
aceasta, e cel spus de d. *Iuliu Maniu* în pa-
sagiul pe care-l reproducem:

„Noi, Ardelenii și Bănățenii, am avut în
tradiția noastră două mari lucruri: — națio-
nalismul și creștinismul nostru. Noi, fără de
a avea înaintea ochilor noștri Sfânta Cruce
nu știm să facem nimic și nu vrem să facem
nimic.

Dacă națiunea română, în Ardeal și Banat,
atunci când deșteptăciunea bărbaților de stat
de aci și din Vechiul Regat și vitejia lor, pen-
tru cari suntem veșnic recunoscători, a venit
și a spus cuvântul de ordine că: întregul neam
romănesc trebuie să ducă lupta unitară pentru
înfăptuirea României Mari; dacă în acel mo-
ment noi Ardelenii și Bănățenii am putut sta
trup și suflet la porunca fraților mai mari ai
Vechiului Regat, asta trebuie s'o mulțumim a-
cestor două mari lucruri: naționalismului nostru
și creștinismului nostru. Noi de dragul nici unor
favoruri de pe lume, nu ne lipsim de aceste

lucruri. Vrem să fim naționali până la ultima
clipă, cu toată voința noastră și cu toată con-
secvența de a hotărî de fanatismul și dreptul
ce este cuprins în acest cuvânt, și vrem să
rămânem alături de morala creștină care pre-
tindem să fie întronată dela acele mai mari
locuri până la cele mai mici.”

Ajute cerul ca această convingere a ma-
relui bărbat de stat ardelean să fie a tuturor
celor ce au ceva rost în conducerea treburilor
acestei țări!

Dreptate clerului!

— Pilda Belgiei —

Preoții fac slujba Stăpânului Hristos: sunt
slujile tuturor. Ei n'au menirea de a fi slo-
jiți, ci de a sluji. De trăit însă trebuie să tră-
iască de undeva. Și fiindcă mană din cerul nu
plouă, evident că și ei caută să-și primească
celea de lipsă traiului dela lumea căreia-l fac
servicii. Supremul factor lumesc, Statul, prin
urmare, e dator să se îngrijască și de susț-
nerea preoților. Că-l va ajuta să ajungă la
ceea ce li-se cuvine, sub raport material, e
temeiul vreunei libere transacții între ei
păstoriții lor, ori că-l va cuprinde și pe ei
rândurile celor cu plată direct dela stat, asta
e altă întrebare. Cumva însă, de nu-l lăpădat cu
total de orice morală creștină, trebuie să li-
vină într'ajutor și în ce le privește existența
materială.

Belgia, sub acest raport, e un Stat model.
„Cronica Romanului”, organul oficial al epar-
hiei Romanului, aduce, din peana păr. C. Bu-
calu, în numărul său de pe Malu c., un articol
concludent. Spicium și noi una-alta din acest
articol interesant din mai multe puncte de vedere.

Se constată dela început că Belgia,
respectiv legislația belgiană, înțelege să aplice
un tratament omenos față de Biserica. Toate
cultele recunoscute sunt salarizate din bu-
getul Statului. Art. 117 din Constituția Be-
giană e limpede și categoric: „Lefurile și
cuișele săvârșitorilor cultelor sunt în sarcina
Statului. Sumele necesare pentru a face față
sunt anual prevăzute în buget”. Asta după ce
în art. 16 al aceleiași Constituții se precizează
că Statul n'are dreptul de a interveni în afara

□ □ Foița „Unirii” □ □

Tâlcul unei realizări mari

Cuvânt rostit de Psf. VALERIU al Orăzii la inau-
gurarea liniei ferate Valea-Iadului — S. de Vale

„Frumsețea, bogăția și farmecul neîntrecut
al Munților Apuseni, și în particular al Mun-
ților Bihorului, au atras de mult atenția strei-
nilor. Prin anul 60 al veacului trecut, încurajat
de fericitul nostru înaintaș *Iosif Pop Sălăjanul*,
profesorul Schmidl dela universitatea, atunci
germană, din Buda, cu ajutorul lui Alexandru
Roman, el însuși profesor universitar, membru
al Academiei Române și cleric al Bisericii
noastre, a studiat această regiune, publicând
monumentala lucrare: „Das Bihargebirge”
(Munții Bihorului). Nu mult după aceea ma-
rele Episcop *Mihail Pavel* a fost încântat de
frumsețea locului, de climatul foarte sănătos
cu o atmosferă înbalzamată de ozonul brazilor
și de bogăția izvoarelor cu o minunată apă
potabilă, a cărei temperatură nu se ridică
peste 40—60.

După un scurt popas, la anul 1863, a ho-
tărît să transforme Stâna de Vale într'o sta-
țiune de vilegiatură, și în câțiva ani a clădit
mai multe vile.

„România balneară și turistică” de Dnil

Prof. Emil Teșosu și Valeriu Pușcaru la pag.
334 ne spune că: „Stâna de Vale, deși după
altitudine face parte din grupul stațiunilor
climaterice sub alpine, situația ei geografică în
imediată apropiere a crestei principale din
Munții Apuseni cu înălțimi de 1700—1800 m.,
cât și climatul o apropie mai mult de climatul
de mare altitudine. Această situație îi oferă și
avantajul de a fi cea mai însemnată stațiune
de turism și alpinism din tot cuprinsul Mun-
ților Apuseni, regiunea centrală a acestor
Munți, fiind de o variație și de o sălbătăcie
puțin obișnuită”.

„E o regiune unică în întreaga țară ro-
mânească, a cărei făptură e de o variație ne-
întrecută, datorită în mare parte întâlnirii ce
și-o dau aici formații de natură geologică
foarte deosebită. Puternice erupții vulcanice,
gheburi sau spinării prelungite, poduri înalte
de calcar alternează cu profiluri înviorate și
piscuri semețe, care lasă sub ele prăpastii
adânci de nule ghicești fundul. Nu sunt înalți,
nici o înălțime nu ajunge 2000 m. Totuși une-
ori prin contrastul ce-l separă de câmpie și
prin alternanța formelor, apar uriași ca și Car-
pații de Miază-zi. Imbrăcămintea e deosebit
interesantă, vegetația fiind de jumătate al-
pină...”

La 1922, primind conducerea eparhiei de
Oradea mare, și după expropiere rămânând

Stâna de Vale cu a zecea parte din teritoriul
ce l-am avut, în proprietatea Noastră, am stu-
diat mai profund situația și modalitățile de
dezvoltare. M'am convins personal în mai multe
cazuri de binefacerea aerului din această sta-
țiune, am văzut bogățiile date de bunul Dom-
nezeu și încă neexploitate ale acestor regiuni.
De altă parte auzind tânguirea poporului noș-
tru care cânta: „munții noștri aur poartă, noi
cerșim din poartă în poartă”, Ne-am sfătuit cu
membrii Venerabilului Capitlu și mai ales cu
ilustrul Prepozit și Vicar general Dr. Gheorghe
Miculaș și împreună cu Directorul nostru
dominial Ing. Demetriu Marian și în ultimii
ani ajutați și de Dl General de divizie Dănil
Papp, am început a transforma vechea Stâna
de Vale într'o stațiune care oferă vizitatorilor
săi tot confortul posibil. Așa în anul trecut
1934 aveam 70 de camere în 2 Hoteluri, aran-
jate cu tot confortul, încălzire centrală, par-
chet, covoare persane, lumină electrică, apă
rece și caldă, conduse în toate camerele, ca-
mere cu baie, salon mare pentru distracție,
restaurant încăpător și tot ce poate atrage și
pe străini ca nu numai banii românești să
meargă în străinătate, ci să mai vină și bani
străini în țară. Una însă lipsea: comunicația
mai ușoară. Bunul Dumnezeu ne-a ajutat, însă
ca anul trecut în luna August să cumpărăm
proprietatea firmei Mundus-Borlova din

mirea și înalțarea miniștrilor unui cult, nici a împiedeca pe cei cari corespundă cu suferințelor lor, și de a publica actele lor! Așa se face că Papa numește în mod direct pe episcopi, iar aceștia pe parohi și vicari (capelanți). Statul din partea sa îi salarizează pe toți, considerând serviciile aduse de culte societății ca utile, și deci ca vrednice de a fi susținute și cu jertfe materiale din partea sa.

Deosebire între culte nu se face. Art. 6 și 14 din Constituție le pune pe toate pe picior de egalitate, și așa stând lucrurile interzice Statul de a schimba pe unul din ele în cult oficial și de a-i acorda prin urmare unuia mai multă protecție și mai multe favoruri ca altora. Că apoi aproape toată suma salariilor preoștilor se atribuie preoștilor catolice, e foarte de înțeles. La o situație ca următoarea: 7.678.000 catolici (93,5%); protestanți: 70.000 (0,1%); evrei: 60.000 (0,7%) și 5000 mohamedani (0%)¹⁾, cine s'ar și putea gândi la o altfel de distribuire! Nu se face însă deosebire de salar între slujitorii diferitelor culte aflate pe trepte ierarhice echivalente. — Numărul credincioșilor, ca atare, în Belgia apuseană e absolut indiferent când e vorba de salarizarea personalului bisericesc.

De notat că miniștrii cultelor, deși salariați de Stat, totuși nu sunt funcționari de Stat. Asta, cum scrie pâr. Bacalu, în virtutea faptului că Constituția oprește Statul de a interveni în numirea și instalarea lor. De actele lor nu sunt înținuți să dea seamă autorității civile. Refuzul de a administra SS. Taine, de a face rugăciuni, de a celebra ceremonii religioase, nu poate da loc la nici o acțiune civilă înaintea instanțelor judecătorești belgiene. — Așa în țare care n'are un minister al cultelor și care, afară de art. 14, 15, 16 și 117 din Constituție, n'are nici o lege specială privitor la chestiunea cultelor!

Două mari praznice ale credinței.

Amândouă în țări vecine și prietene. Ținute în cadre extraordinare, din toate punctele de vedere. Și în aceeași vreme, cu punctele culminante în ziua SS. Petru și Pavel, dar continuând, cu fast feeric, și în ziua următoare.

1. *Congresul catolic cehoslovac* dela Praga. S'a început de Vineri, 28 Iunie c. Sf. Părinte a fost reprezentat de arhiep. cardinal *Verdier* al Parisului. De notat că serbările acestea au fost aranjate cu concursul organelor de stat, și cu participarea efectivă a conducătorilor politici ai Cehoslovaciei. La sf. liturghie de Duminică a card. *Verdier* au fost de față, cu bilete dela oficialități, 250.000 persoane. Câți au fost fără bilete știe numai Cel de Sus. Au-

¹⁾ Cf. *La Croix*, nr. din 12 Iunie c. (N. R.).

ceastă Vale și astfel terasamentul construit, în decurs de trei ani, prin stâncile din Valea Iadului cu peste 10.000 kgr. dinamită, să-l putem prelunge până la linia principală C. F. R. București-Cluj-Oradea.

Având acum această linie, putem desvolta mai departe stațiunea Stâna de Vale, și cu cât se va desvolta această stațiune, cu atât mai mult se va ridica și bună starea morală culturală și materială a populației din această împrejurime, și fără jignirea demnității de om vor fi ajutați statornic Moșii noștri și se vor putea înavași.

Cu aceste nădejdi pentru viitor, implorând binecuvântarea bunului Dumnezeu, deschid, pentru binele public, aceasta linie ferată, în numele Tatălui și a Fiului și a sfântului Spirit. Amin.

forțările evaluează la 450.000 mli numărul celor ce au venit cu acest prilej în capitala Cehoslovaciei. A fost o zi de întâlnire a tuturor neamurilor republicii vecine. Cehi, nemși, slovaci, poloni, ruteni, și maghiari și-au înălțat, frățeste, alături, rugăciunile către Dumnezeu. Tema desbătută în secțiile naționale ale celor șase neamuri a fost aceeași: „Iubirea lui Dumnezeu, iubirea de aproapele și sfințirea proprie”. La două din ședințele principale Credeul a fost rostit în cele șase limbi. — E un semn al vremii acest congres, care marchează și în politica bisericească a noului stat — până acum ostilă catolicismului, — o schimbare de front. Cuvântările rostite cu acest prilej de președintele de consiliu și de ministrul de externe a făcut mărturia împede a acestei schimbări.

2. *Congresul euharistic din Liubliana Jugoslaviei*. Sf. Părinte și-a avut și aici reprezentantul său în persoana arhiep. cardinal *Hlond* al Varșoviei. Mulțimile prezente erau un ocean ce cotopește străzi, piațe, curți, biserici, — tot, tot. Nu era de față aci numai Slovenia ci și Croația și Sârbia cu ce are catolicismul mai select. Impresia ce o făceau gloatele în continuă fierbere ziua și noaptea era aceea că omul se află la Lourdes, în cetatea minunilor. S'au ținut și aici o seamă de conferințe înălțătoare, tratând teme ca următoarele: Libertatea învățământului, a educației și a reuniunilor catolice (Dr. Honjec); Suntem membri ai corpului lui Hristos (Dr. Kreck); Tragedia omului în afară de Biserică (prof. P. Grgec) etc., ridicându-se peste toți purpuratul polon ce a desvoltat tema: Isus Hristos temelul necălit și unic al vieții publice bine orânduite. Toate în legătură cu obiectivul central: Isus Euharisticul.

Să mai pomenim ss. liturghii de după miezul nopții, cu zeci și zeci de mli de participanți, și celelalte jertfe euharistice, aduse fără întrerupere la toate bisericile din Liubliana și Praga, până la orele amiezii, cu nesfârșitele șiraguri ale celor ce s'au apropiat de SS. Taine? Ori procesiunile euharistice cu entuziasmele convolurii de credincioși în rânduri ce undulau mereu în cântece, rugăciuni și aclamări, fără să mai vrea par'că să se opriască? De prisos orice încercare de prindere în haine de slove a ceea ce s'a petrecut în cele două centre. — Mărire Impăratului Hristos care trăiește și se vedește în Biserica Sa!

La început de etapă nouă. Din mila Domnului și înțelegerea intelectualilor din loc, *Casina Română* se poate mândri cu un număr frumos de ani rodnici, pe tărîm social-național. Și tot așa vrea s'o ducă și deaci încolo.

Dovada a făcut-o în 17 Iunie c., când, sub presiunea pâr. *Jacob Popa*, prepozitul capitular, și-a ținut *adunarea generală* ordinară, la care în afară de oficiali a participat și multă altă lume aleasă. Din rapoartele asupra activității Comitetului s'a putut constata că s'au depus stăruințe asidue pentru creșterea, înflorirea și consolidarea acestei organizații de bine (incasarea de taxe dela membri; aranjarea de producțiuni; înscrierea de noul membri, mai ales dintre noul funcționari veniți aici cu mutarea reședinței de județ; apeluri pe la autorități, etc.).

Convinsă de zelul întru a munci al Comitetului, *adunarea generală* și-a manifestat toată încrederea în actualul Comitet, pe care l-a descărcat de socoșile a. 1934 și l-a încredințat și pe mai departe cu conducerea acestei instituții. — Doamne ajută!

Știri mărunte

Jubileul abatelui M. Zavoral. Marele prieten al Românilor și una din cele mai curate glorii ale bisericii catolice din Cehoslovacia, abatele premonstratenz *M. Zavoral* a implinit la 5 Iulie c. o jumătate veac de preoție. Cunoscuți din aproape și de peste țări și mări ai acestui neobosit muncitor cu graiul și cu peana, — supranumit și *Lacordaire-Cehul*, — au ținut să-i exprime din acest prilej cele mai sincere și mai călduroase urări de bine. O facem și noi cu dragă inimă și plini de admirație, dorindu-i dela Vistierul Bunătăților plenitudinea tuturor darurilor Sale încă mulți ani!

Pelerinaj la Bixad. De sărbătoarea SS. Petru și Pavel, *hramul* mănăstirii Bixadului, au venit în pelerinaj la acest loc sfânt, ca în toți anii, mii și mii de pelerini. Mulți peste măsură din părțile Maramureșului. Punctul culminant al acestor serbări sfinte firește c'a fost însași ziua praznicului, cu sf. liturghie pontificală, slujită de *Preasf. Alexandru* dela Baia-mare în sobor de preoți, cu predică arhierescă. S'a mărturisit și cuminecat extraordinar de multă lume. Această sărbătoare a sufletelor a fost deastădată, întru câtva, tulburată de viforul cumplit deslănțuit în presara serbării cu o furie nemaipomenită. A descoperit case, a smuls din rădăcini și răsturnat arbori și pomi puternici. Ca prin miracol, însă, în oameni nu s'a întâmplat vătămare, deși mulți erau adăpostii chiar și sub arbori dărâmați în acea seară de furtună.

Încă un mucenic al dreptei credințe. Răspundea la numele de *P. Anton Iorg* și aparținea asociației misionare elvețiene »Bethlehem« din Immensee. A activat în Manciuria (1929—1935) în posturi expuse. În războiul dintre generalul chinez, Ma și japonezi, a făcut, cu succes, de mai multe ori pe intermediator. Cu puțin mai înainte de a fi prins și ucis de bandiți chinezi, tocmai se întorsese dintr'o expediție științifică ce-l purtase până la hotarele Siberiei. — De-acum a intrat în odihna veșniciei.

Mănăstire nouă. Bunii creștini din *Fiad* (jud. Năsăud), ascultând și glasul păstorului lor sufletesc, au avut fericita inspirație și spiritul de jertfă necesar pentru a ridica o sfântă mănăstire în cel mai pitoresc loc al împrejurimilor acelora. De praznicul SS. Apostoli Petru și Pavel *Preasf. Iuliu al Clujului* le-a făcut apoi și marea bucurie de a le sfinți acel lăcaș de închinare. Slujba sfântă s'a început cu vecernia presărbării în Telciu, de unde apoi, a doua zi, s'a purces la *Fiad*. La actul sărbătoresc al sfințirii noii mănăstiri, săvârșit în cadrele sf. liturghii arhieresti cu predică ierarhicească, au asistat nu numai localnici, ci și pelerini din părțile Sighetului Marmației, Bistriței și Năsăudului, precum și din toate satele de pe valea Telciului.

Locale. Duminica viitoare, a patra după Rusali, va predica în catedrală pâr. *Liviu Chinezcu*, prof. de religie.

— Seara de 28 Iunie c. a surprins pe localnici cu ceva nou: *șezătoarea la foc a străjerilor*; la Institutul Recunoștinții. Impărțite, sub abila conducere a dș. prof. *Silvia Jeftu*, pe stoluri, pâlcuri și cuiburi, elevele dela Școala Normală de Fete și cele dela Școala primară, au deslătat marele public prezent cu cântece, declamări (chiar și poezii originale), jocuri naționale și dialoguri vesele. A doua zi, la Sânpetru, după sf. liturghie, pâr. *Dr. Leon Sârbu* a sfințit drapelul asociației, rostind și o cuvântare ocazională.

— Iarăși ceva nou: în zilele de 1—3 Iulie c. pâr. *Dr. Ioan Suciu*, prof. de religie, a ținut

la Școala Normală de băieți, *exerciții spirituale pentru învățători*, foști elevi ai școlii de aici. Unii chiar de-ai păr. Liviu Chinezu, actualul prof. de religie la acea școală.

— Toate așezămintele școlarești ale Blajului s'au cufundat deja în tăcere. Elevi, eleve și leviții Seminarului Teologic, s'au dus cu toții pe la vetrele părințești. Chiar și cei veniți în nădejdea câștigării diplomei de *bacalaureat* s'au îndepărtat deja. Dintre toți însă numai 24 cu bucuria izbâzii. Restul a rămas să facă, altădată, alte încercări de reușită.

Protopop sărbătorit. E. păr. *Ioan Simu*, protopopul Sebeșului, care a împlinit 60 ani de viață. Din acest prilej preoțimea tractuală și păstorii jubilantului au ținut să-și manifeste față de dânsul în chip deosebit sentimentele de stimă ce-i poartă. Toți preoții tractului au fost prezenți, în 27 Iunie c., la această sărbătorire, oferindu-i un cadou draguț. Așemenea și Reuniunea Femeilor din Sebeș, reprezentată prin doamnele Dr. Albini, Dr. Elekes și Dr. Săbăduș. — Intru mulți ani încă!

Bucurie mare la Daia. Parohie mică Daia din districtul Țichindealului, dar creștini buni fii sufleteești ai păr. Victor Anghel. Și în felul acesta se poate ajunge departe. Dovadă ziua de 23 Iunie c., când s'a pus piatra fundamentală a noiei biserici ce se va ridica aci. La actul acesta sărbătoresc, pe lângă poporul din sat și păstorul lor sufletesc, au luat parte și păr. protopop Toma Oprean, cu păr. T. Mihaiu din Noul și cu d. inv. dir. Mihaiu I. Vlad din loc. Cu acest prilej au rostit cuvântări ocazionale simțite și mișcătoare păr. protopop, preotul local și inv. director din loc, în mijlocul unei însuflețiri sfinte cum numai rar se poate vedea.

Entusiasm biruitor. Nu sunt încă doi ani de când Cardinalul-archiep. *Verdier* al Parisului a spus o vorbă mare: în decurs de doi ani are de gând să ridice 60 biserici noi în eparhia sa. Asta pentruca să răspundă unei imperioase necesități sufleteești a mulțimilor credincioase (mai ales din suburbiile Parisului) și pentruca să dea de lucru atâtor șomeri. Astăzi planul cardinalului e realitate. Mai mult: realitatea întrece visul: nu 60, ci 73 de biserici s'au ridicat deja, dând mereu de lucru la peste 5000 de muncitori. Și până la plinirea sorocului de doi ani sunt cele mai întemeiate nădejdi să fie date menirii lor 100 biserici noi în eparhia de Dumnezeu binecuvântată cu un Mare Păstor ca arhiepiscopul-cardinal *Verdier*.

Pustnicul Saharei are ucenici. Admirabilul P. Foucauld și-a găsit un urmaș demn în *amiralul Malcor*, care a părăsit marina acum 13 ani. După mântuirea teologiei și după ce a fost hirotonit, fostul amiral a apucat drumul deșertului cu alți trei tovarăși. Și cu aceasta i-s'a pierdut urma. Abia acum i-a descoperit ascunzătoarea din părțile Sidi Saad-ului scriitorul M. Schneider, care spune lucruri uimitoare despre cei patru misionari ai Berberilor. Îndeosebi despre P. Malcor: »Fostul amiral vorbește puțin, dar cele câteva cuvinte pe cari le rostește arată căldura idealului și credinței sale. Foarte slab, ochii săi albaștri-alburii au lucirea particulară a acelora, privirea cărora nu e îndreptată decât spre perspective înalte. Aproape toate zilele călătorește călare pentru a duce deșertului cuvintele iubirii, păcii și adevărului.»

Cursuri de vară la Vălenii de Munte. Universitatea populară »*Nicolae Iorga*«, înființată la 1 Iulie 1908, va continua și anul acesta opera sa de lumină. Cursurile vor avea loc între 15 Iulie și 15 August. Vor conferența o seamă de figuri ale literaturii și științei române. Blajul îl reprezintă în această galerie păr. Ștefan Manciușea, prof. la liceul de băieți,

iar Clujul unit păr. I. Agârbiceanu, canonic. Taxa de întreținere la cantina universității e 1.200 Lei pe tot timpul de o lună. Inscriserile la cursuri se fac pe adresa: Universitatea Populară »*Nicolae Iorga*« bulev. Șchitul-Măgureanu, nr. 1. București I.

Excursie neuitată. Absolvenții Școlii Comerciale Superioare de băieți din acest an (11) sub conducerea păr. *Iuliu Maior*, dir. acelei școli, și în tovarășia dd. prof. O. Barna și I. Oltean și altor 8 persoane au făcut în zilele de 18-26 Iunie c., o excursie extrem de bogată în impresii. În calea lor s'au oprit, mai mult ori mai puțin, în punctele: *Brașov*, *Ploiești*, *Brăila*, *Vâlcov* (»*Veneția Românească*«), *Galați*, *Ig. Mureș*, *Uioara*, pretutindenea văzând lucruri ce nu le vor mai ieși excursioniștilor nici când din minte, și în toate centrele pomenite fiind bine primiți. — Călătoria pe apă (12 ore) li-s'a părut tuturor o adevărată feerie.

Mulțumită. Domnișoara *Anetta Tufan*, prof. la Școala Normală de fete din Lugoj, a dăruit pe seama bisericii din *Hățegel* o Evanghelie și un Apostol, în amintirea scumpilor săi părinți, iar mai nou a mai adăugat la prețiosul dar încă 6 purificatoare de potir și o acoperitoare din material fin, pe masa sf. altar. — Pentru toate acestea îi exprimăm și pe această cale cele mai sincere mulțumiri. — Pr. S. Blentea.

† **Pr. Gavrilă Cornea**, f. prot. on., a trecut la cele veșnice în Iieni, la 29 Iunie c., în anul 79 al vieții și 54 al preoției sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

A. București. Nu incupe nici o îndoială, că la marea expoziție a presei catolice din toată lumea, care se va ține la primăvară în Cetatea Vaticanului, va trebui să participăm și noi cu mult-putinul ce avem. Chestiunea n'a fost »uitată cu totul«. Comitetul de direcție al »*Agrului*«, pe cât știm, s'a ocupat de ea. Și cum în sânul »*Agrului*« există un comitet de presă, condus de PP. canonic Agârbiceanu și I. Georgescu, s'a atras atențiunea acestui comitet asupra datoriei ce-i revine de-a lua inițiativa și de a pregăti participarea noastră. Nu incupe nici o îndoială, că numitul comitet de presă își va și face întreaga datorie.

B. Cluj. Nu sunteți întâiul care exprimați această nedumerire. Ea este generală. Și perfect legitimă. Fiindcă, într'adevăr, numirea de mitropolit al Blajului întârzie peste așteptări. De ce? Nu putem ști nimic. Un lucru însă este absolut sigur: nu din vina Sfântului Scaun. Roma, în general, nu iubește lungirea inutilă a vacanțelor. Și, bineinformată, se hotărăște repede. Așa ar fi procedat și acum. Prin urmare, trebuie să se fi ridicat oarecari piedeci neprevăzute aici, în țară. Și e lesne de ghicit că ele nu pot porni dela altcineva decât dela puterile lumii acesteia, stăpânite permanent de setea păgână de-a-și vări codița și în treburile bisericăști. Fiți însă pe pace: Roma e altceva decât un oarecare comitet parohial sau eparhial dela gurile Dunării. Este absolut sigur că, chiar dacă, de dragul păcii, consimte la oarecari tratative și lămuriri cari cer vreme — Roma e eternă! Ea nu va decide decât în conformitate cu interesele Bisericii noastre și după criterii exclusiv bisericăști. Nu va admite prin urmare cu nici un preț să se amestece în chestiunile noastre interne puteri și interese lătrualnice. S'ar creia prin aceasta un precedent periculos pentru libertatea Bisericii. Și Roma a știut apăra în trecut, în situațiuni incomparabil mai dificile, această independență. Istoria stă mărturie. Dintru începuturi și până azi. Nu numai a altora, ci și a noastră. Pe mitropolitul Mihail I-a numit, la vremea sa, împotriva voinții guvernului dela Pesta și a împăratului apostolic dela Viena. Ce-i drept, după tratative de 3 ani; dar I-a numit așa cum Roma a voit, respectând dorința clerului nostru. Și nu cum au voit alții. Dela această linie nu se va abate nici acum!

I. Sibiu. Citiți încă odată articolul nostru, închinat »adevărului care mântuiește« și așezați în față »Telegraful«. Nu veți mai avea nevoie de nici o lămurire. Judecata va fi făcută dela sine. Ea nu diferă de cea din trecut. Fiindcă aceeași a rămas procedura »telegrafistă«: pervertire și denaturare. Nu-ți trebuie decât un dram de omenie și un grăunte de minte sănătoasă pentru a te simți obligat să redai înțelesul unui articol — chiar și dacă îl combați — cinstit, așa cum e. Dar a confunda pe I. Ghibu cu antirevizionismul și a prezenta »Unirea« în postura unui dușman al luptei noastre pentru apărarea granițelor, pe simplul motiv că nu acceptă pe deantregul toate aiureliile și ciudățeniile unui maniac, care mai mult strică decât folosește cauzei românești, asta se cheamă gazetărie Kerulariană, și atât. Noi nu putem merge pe acest drum al discuțiilor. Când simandicoșii confrăți vor reveni la alte metode, și se vor decide să respecte cât de cât și adevărul, vom mai putea vorbi. Până atunci, la ce bun?

P. Cluj. Confirmăm cu mulțumită primirea abonamentului dela parohiile Cluj-Mănăstur pe 1933 și 1934, Căpușul-mic pe 1934, Gârâu pe 1933 și 1934, Gilău pe 1933 și 1934 și Topa-mică pe 1934.

Oficiul parohial Sănmărtinul de câmpie. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

Oficiul parohial Terebești. Am primit 600 Lei abonament pe 1932, 1933 și 1934.
C. Turda. Am primit 100 Lei, abonament pe jumătatea întâia a anului curent.
Oficiul parohial Ludoveni. Abonamentul este achitat până la 31. XII 1931.
H. Satu-mare. Am primit 300 Lei. Achitat până la 31. XII 1935.
Gh. Șiria. Am primit abonamentul pe anul curent.
T. Sădurău. Am primit abonamentul pe 1934.
G. Cluj. Am primit abonamentul pe 1933.

Concurs

Pentru ocuparea postului de cantor al bisericii române unite din *Luduș* (Jud. Turda) se escrie concurs.

Cererile, provăzute cu atestat de botec, diplomă de cantor, certificat de bună purtare și de eventual serviciu, dela preotul locului cum și dovada că petentele și-a făcut stagiu militar se vor înainta oficiului protopopesc unit din *Luduș*, până la 31 Iulie 1935.

Emolumente: Locuință; sesiune cantorală de 8 jugh; 1200 Lei salar anual și veniturile stolarilor îndatinat.

Reflectanții se vor prezenta în vre-o Duminică la biserică spre a-și dovedi aptitudinile cantorale, neputând reclama însă pentru aceasta cheltuieli de deplasare.

Curatoratul bisericesc.

Oficiul parohial român unit din MESTEACĂN

No. 64/1935.

of. par.

Licitație publică

Parohia română unită din *Mesteacăn*, Someș, prin aceasta publică licitație pentru zugrăvirea și pictarea bisericii sale parohiale, pe ziua de 14 Iulie 1935, ora 12, în sala școlii primare de stat din localitate.

Planul, devizul și condițiunile de zugrăvire și pictare se pot vedea zilnic la oficiul parohial din *Mesteacăn*.

Ofertanții își vor înainta ofertele încheiate conform prevederilor legii de contabilitate publică, precum și o garanție de 50% a ofertelor făcute în numerar ori în efecte garantate de stat, oficiului parohial, până în ziua de licitație ora fixată.

După închiderea ofertelor se va procedea la licitație orală minuendă prin strigări, începând cu prețul ofertelor celei mai avantajoase.

Curatoratul bisericesc își rezervă dreptul de a angaja pe oricare dintre ofertanți, fără considerare la suma ajunsă prin licitație, și nu se vor restitui speșele de deplasare celor respinși.

În caz de nereușită a primei licitații, se va ține o a doua licitație, cu aceleași condițiuni, în 14 Iulie 1935.

Mesteacăn, la 24 Iulie 1935.

HOSSU IOAN
primcurator

E. COTEȚIU
paroh. protopop on.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foști

SOEIB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efertuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă